

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Tidpunkt:

Torsdag den 19 maj 2016, kl. 18.00

Lokal:

Bolinderssalen, Hantverkargatan 2 L

Justeras:

Lindhagensgatan 76, 2016-05-23

Arvid Vikman (S)
Ordförande

Henrik Sjölander (M)
Justerare

Christin Bjuggren
Sekreterare

Närvarande:**Ledamöter**

Ordförande Arvid Vikman (S)
Mårten Svensson Risdal (S)
Gunnel Horm (S)
Dinka Jasarevic (S)
Anders Ödmark (MP)
Tomas Ammitzböll (MP)
Reijo Kittilä (V)
Henrik Sjölander (M)
Christer H Sjöblom (M)
Ian Dickson Lauritzen (M)
Britt Tryding (M)
Lars Lundqvist (L)

**Tjänstgörande
ersättare**

Börje Häggman (M)

Ersättare

Jan-Åke Porseryd (S)
Charlotta Holmqvist (S)
Dino Muhic (S)
Anna Eklund (S)
Margareta Yman Nederdal (MP)
Marie-Louise Siverstrand (V)
Lou-Ann Wejke-Norberg (M)
Kristin Jacobsson (C)
Emil Öberg (KD)

**I tjänsten
närvarande**

Ann-Christine Jenvén, stadsdelsdirektör (föredragande),
Susanna Kiesel, Lena Slotte, Göran Sjöqvist (t.o.m. § 12),
Lisa Maidell (t.o.m. § 12), Snorre Berglund (t.o.m. § 12),
Pål Tennek (t.o.m. § 12), Britt Mattsson (t.o.m. § 12),
Helena Åkerlind (t.o.m. § 12), Ulrika Dahnell samt Christin
Bjuggren.

**Personal-
företrädare**

Peter Olsson Kommunal (t.o.m. § 12)

Tema för sammanträdet var kultur på Kungsholmen.
Kungsholmens stadsdelsförvaltnings kultursamordnare Jelina
Khoo medverkade.

§ 1 Val av justerare samt anmälan av protokollsjustering

Anmäldes att protokoll från stadsdelsnämndens sammanträde den 14 april 2016 hade justerats den 18 april 2016. Ordförande tillkännagav att dagens protokoll skulle justeras den 23 maj 2016. Henrik Sjölander utsågs att jämte ordföranden justera protokollet.

§ 2 Anmälan av medborgarförslag

Stadsdelsnämndens beslut

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade enligt förvaltningens förslag angående inkomna medborgarförslag:

1. Medborgarförslag om upprustning av Fleminggatan, dnr 1.2.4.-140-2016.

Stadsdelsnämndens beslut: Medborgarförslaget överlämnas till stadsdelsförvaltningens parkmiljöavdelning för besvarande.

2. Medborgarförslag om stadsodling på Stora Essingen, dnr 1.2.4.-139-2016.

Stadsdelsnämndens beslut: Medborgarförslaget överlämnas till stadsdelsförvaltningens parkmiljöavdelning för besvarande.

3. Medborgarförslag om Fridhemsplan mot 2020, dnr 1.2.4.-141-2016.

Stadsdelsnämndens beslut: Medborgarförslaget överlämnas till stadsbyggnadsnämnden för kännedom.

4. Medborgarförslag om gågata på Kungsgatan, dnr 1.2.4.-145-2016.

Stadsdelsnämndens beslut: Medborgarförslaget överlämnas till stadsdelsförvaltningens parkmiljöavdelning för besvarande.

5. Medborgarförslag om förbättringar i Fredhäll, dnr 1.2.4.-145-2016.

Stadsdelsnämndens beslut: Medborgarförslaget överlämnas till stadsdelsförvaltningens parkmiljöavdelning för beredning.

6. Medborgarförslag om blommor utanför Eiraskolan, dnr 1.2.4.-172-2016.

Stadsdelsnämndens beslut: Medborgarförslaget överlämnas till stadsdelsförvaltningens parkmiljöavdelning för beredning.

7. Medborgarförslag om toaletter vid Kristineberg, dnr 1.2.4.-173-2016.

Stadsdelsnämndens beslut: Medborgarförslaget överlämnas till stadsdelsförvaltningens parkmiljöavdelning för beredning.

8. Medborgarförslag om promenadstigen längs Kungsholmsstrand, dnr 1.2.4.-214-2016.

Stadsdelsnämndens beslut: Medborgarförslaget överlämnas till stadsdelsförvaltningens parkmiljöavdelning för beredning.

9. Medborgarförslag om hundrastgård i Hornsberg, dnr 1.2.4.-218-2016.

Stadsdelsnämndens beslut: Medborgarförslaget överlämnas till stadsdelsförvaltningens parkmiljöavdelning för besvarande.

10. Medborgarförslag om att enkelrikta Hornsberg strand, dnr 1.2.4.-228-2016.

Stadsdelsnämndens beslut: Medborgarförslaget överlämnas till trafiknämnden för kännedom.

§ 3 Anlägga gångväg vid Stenkullaparken – svar på medborgarförslag

Stadsdelsnämndens beslut

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade att medborgarförslaget besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Ärendet

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 28 april 2016, dnr 1.2.4.-116-2016.

Förvaltningen ser att det finns anledning att se över möjligheten att förbättra gångvägen. Eftersom det växer många stora träd i närheten är det dock svårt att schakta och bygga upp en gångväg på ett sätt som helt skulle eliminera risken för stående vatten och lera. Gångvägen kan förbättras i de stycken där det går att schakta utan att påträffa stora trädrötter, i övriga delar kan ett nytt toppskikt av stensmjöl läggas ut. Förvaltningen föreslår att de förbättringar som kan göras på gångvägen genomförs under 2017.

§ 4 Tertialrapport Tertial 1 2016 för Kungsholmens stadsdelsnämnd

Stadsdelsnämndens beslut

1. Stadsdelsnämnden beslutade att godkänna tertialrapport 1 och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden beslutade att godkänna nya och förändrade årsmål som anges i detta ärende.
3. Stadsdelsnämnden begär omslutningsförändringar om 36 mnkr i enlighet med detta ärende.
4. Stadsdelsnämnden begär 0,3 mnkr i kompensation för hyreshöjningar vid Pilträdet's servicehus.
5. Stadsdelsnämnden begär ersättning om 1,4 mnkr för arbete med fattiga EU-medborgare i samband med avvisningar.
6. Stadsdelsnämnden begär 2,7 mnkr för oförutsedda investeringar i tillgänglighetshöjande åtgärder i enlighet med detta tjänsteutlåtande.
7. Stadsdelsnämnden begär 0,2 mkr för säkerhetsutrustning m.m. till bad vid Hornsbergs strand.
8. Stadsdelsnämnden begär 0,9 mnkr för klimatinvesteringar i enlighet med detta tjänsteutlåtande.
9. Stadsdelsnämnden begär 0,9 mnkr för arbetet med kemikaliesmart förskola.

Paragrafen förklarades omedelbart justerad.

**Kungsholmens
stadsdelsförvaltning**
Administrativa avdelningen

Lindhagensgatan 76
Box 49039, 100 28 Stockholm
Telefon 08-508 08 000
Växel 08-508 08 000
stockholm.se

Ärendet

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 28 april 2016, dnr 1.2.1.-088-2016.

Stadsdelsnämndens verksamheter bidrar till ett sammanhållet och hållbart Stockholm. Prognosen är att samtliga inriktningsmål kommer att uppfyllas.

Förslag till beslut

Ordförande Arvid Vikman m.fl. (S), Anders Ödmark m.fl. (MP) och Reijo Kittilä (V) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Lars Lundqvist (L) och Henrik Sjölander m.fl.(M) föreslog att stadsdelsnämnden skulle besluta enligt ett förslag från Liberalerna och Moderaterna. Kristin Jacobsson (C) och Emil Öberg (KD) instämde i förslaget i form av ersätтарыttrande.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att stadsdelsnämnden hade beslutat enligt förvaltningens förslag.

Reservation

Lars Lundqvist (L) och Henrik Sjölander m.fl.(M) reserverade sig mot beslutet med hänvisning till Liberalernas och Moderaternas förslag:

Förslag till beslut

1. Att godkänna tertialrapporten.
2. Att i övrigt anföra följande.

Den rödgrönrosa majoriteten har höjt skatten, men har inte kunnat förbättra servicen i motsvarande grad. Vi ser hur skatten höjs samtidigt som problemen att finansiera kärnverksamheter kvarstår med ökande barngrupper, äldre som vill in på boenden lever isolerade i otillgängliga bostäder och vi har en hög belastning på socialtjänsten.

Förskolan

Under den senaste mandatperioden visade Alliansen att vi genom prioriterade satsningar lyckades minska barngrupperna på Kungsholmens förskolor. Det är ytterst beklagligt att denna trend nu är bruten.

Äldreomsorgen

Vi ser även med oro på hur vänstermajoritetens politik skapar en osäkerhet bland privata entreprenörer. Möjligheten att brukare själva ska kunna välja bland engagerade och nytänkande välfärdsutövare är en stor drivkraft för ökad kvalitet och hushållande om medborgarnas skattepengar. Vi kommer därför att fortsätta kämpa för en mångfald av välfärdsutövare och valfrihet för våra kungsholmsbor.

Socialtjänsten

Situationen för socialtjänsten fortsätter att vara pressad i många stadsdelar. I avsaknad av kraftfulla centrala initiativ från vänstermajoriteten måste stadsdelsnämnden arbeta aktivt med introduktion, handledning och kompetensutveckling hos de anställda. Personalomsättningen måste minska och de mest erfarna socialsekreterarna ges ansvar för de svåraste ärendena, och kompenseras därefter. Det är av avgörande vikt att kompetenta och engagerade chefer stöds i sitt ledarskap

Behovet av specialisering och kompetensutveckling är särskilt stort när det gäller biståndsbedömning av insatser för personer med funktionsnedsättning, en målgrupp som ofta är beroende av att få träffa handläggare med särskild kunskap om just deras behov för att få rätt insats. Vi ser också att svårigheterna med att hantera skillnader mellan nivåersättning och faktiska kostnader fortfarande finns kvar.

Vidare noterar vi att målet när det gäller vuxna missbrukare föreslås revideras under pågående verksamhetsår, ett förfarande vi finner mycket märkligt. Om målet visat sig felaktigt satt menar vi att man istället får kommentera avvikelserna och sedan inför kommande budget- och verksamhetsår föreslå en revidering.

Vi efterlyser också uppföljning och analys när det gäller orosanmälningar.

Särskilda uttalanden

Henrik Sjölander m.fl. (M) lämnade följande uttalande:

Den rödgrönrosa majoriteten har lagt en tung skatteböroda på stockholmarna som sedan smetats ut i alla riktningar.

Vidlyftiga löften, prioriteringsbrist och låt gå-politik får tyvärr sina följder. Frågan är varför skattehöjningarna i staden inte gått till att tillhandahålla den gemensamma välfärd som stadsdelarna ansvarar för.

Förskolläraryrket riskerar förskolans kvalitet. Förskolorna har svårigheter med att rekrytera förskollärare. Samtidigt skär den rödgröna regeringen ner på utbildningsplatser inom förskolläraryrket. Vi ser nu hur barngrupperna blir större och antalet förskolebarn per anställd ökar. Ekonomin för förskoleverksamheten är ansträngd med minusresultat som dessutom riskerar att förvärras vid en eventuell avveckling av förskolorna Skogsmarken och Vängåvan.

Många äldre får avslag till vård- och omsorgsboende. Över var sjätte person som sökte plats på vård och omsorgsboende i Stockholm stad i fjol fick avslag. Samtidigt har Kungsholmens hemtjänstutförare svårt att hålla budget i balans. I T1 ser vi att ett prognostiserat överskott används för att hantera underskotten i andra verksamhetsområden. Förvaltningen skriver att behovet av vård- och omsorgsboende har ökat den senaste tiden och beräknas vara högre jämfört med budget resterande del av året. Detta kan få till följd att överskottet som behövs i äldreomsorgen för att kompensera för underskott i andra verksamhetsområden inte blir tillräckligt stort för att nå en budget i balans.

Staden har en ansträngd socialtjänst. Underskotten är stora för verksamhetsområdet stöd och service till funktionsnedsatta, personalomsättningen ökar i staden och det har blivit allt svårare att säkra personal, vilket påverkar kvaliteten. Den rödgrönrosa majoriteten var i opposition högljudd vid budgetöverskridande inom stöd och service till funktionsnedsatta men har själva inte presenterat någon lösning.

Vi välkomnar fler skräpkorgar för källsortering och komprimering. Det är dock olyckligt att den rödgrönrosa majoriteten samtidigt i stadshuset drar ned på budgeten för renhållning jämfört med Alliansen och att majoriteten sänker ambitionerna för klotter och nedskräpning.

Det är hög till att majoriteten nu prioritera och värnar stadsdelsnämndens kärnverksamheter.

Lars Lundqvist (L) lämnade följande uttalande:

Ett Stockholm där alla har möjlighet att förverkliga sin potential och där framtida generationer växer upp med jämlika livschanser kräver välfärd i världsklass. Den rödgrönrosa majoriteten höjer skatten men har samtidigt problem med att finansiera kärnverksamheter som förskola, äldreomsorg och socialtjänst. Det ekonomiska läget i många stadsdelar är ansträngt.

Vi kan se på flera håll i staden hur barngruppernas storlek i förskolan ökar. Hemtjänsten går med underskott i snart sagt varje del av staden. Trots skattehöjningarna har majoriteten svårt att få pengarna att räcka till.

Läget för socialtjänsten är pressat på många håll, såväl av kostnadsutvecklingen som av personalsituationen. För att förbättra personalsituationen och minska konsultkostnaderna krävs investeringar i befintlig personal i form av ökade möjligheter till löne-, karriär- och kompetensutveckling. Arbetet med att följa upp hur det går för de ensamkommande flyktingbarn som placerats är en av nämndens viktigaste uppgifter under året.

Det är djupt oroande att allt fler får neddragningar eller helt indragna insatser som kontaktperson och ledsagning enligt LSS.

Det ansträngda ekonomiska läget ställer stora krav på stadsdelsnämnden att prioritera. Mindre angelägna satsningar och projekt måste få stå tillbaka för att värna kärnverksamheterna. Tyvärr har majoriteten visat sig ha svårt att göra sådana prioriteringar. Symbolprojekt och perifera satsningar har tillåtits tränga ut insatser som gör verklig skillnad för de barn, vuxna och äldre som behöver hjälp från staden.

Att kombinera en ekonomi i balans med höga ambitioner i välfärden, utan skattehöjningar som hotar jobben och företagandet, är en svår uppgift. Men den är avgörande om Stockholm ska bli en stad som klarar integrationen av nyanlända och ger kunskap och framtidstro åt växande

generationer, utan att urholka vår förmåga att långsiktigt ta ansvar för välfärden.

Vår stadsdel är betjänt av ett nytt och liberalt ledarskap som ger varje stockholmare större resurser att forma sitt eget liv.

Ersätтарыttrande

Kristin Jacobsson (C) och Emil Öberg (KD) instämde i Moderaternas och Liberalernas reservation i form av ersätтарыttrande.

§ 5 Förlängning av hyresavtal, Solbackens vård- och omsorgsboende

Stadsdelsnämndens beslut

1. Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade att godkänna förlängning av hyresförhållandet i fastigheten Glaven 10 för Solbackens vård- och omsorgsboende.
2. Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade att ge stadsdelsdirektören i uppdrag att teckna hyresavtal på ytterligare fem år med KB FastighetsGlaven.
3. Paragrafen förklarades omedelbart justerad.

Ärendet

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 4 maj 2016, dnr 2.6.-024-2015.

I samband med ägarbyte av fastigheten, Glaven 10 på Stadshagsvägen 5, begärde den nya fastighetsägaren omförhandling av hyresavtalet. Befintligt hyresavtal, om 3 523 kvadratmeter, sades upp för villkorsändring från och med 2016-02-01.

§ 6 Rapportering av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS

Stadsdelsnämndens beslut

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade att godkänna rapporteringen och lägger den till handlingarna.

Ärendet

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 5 april 2016, dnr 1.4.-150-2016.

Denna rapportering avser åtta beslut enligt SoL inom äldreomsorg samt 18 beslut enligt LSS och ett beslut enligt SoL inom omsorg om personer med funktionsnedsättning. Rapporteringen avser kvartal 1 2016 och rapporteras till IVO samt stadens äldreförvaltning, socialförvaltning och revisionskontor.

§ 7 Delegation enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och förordnande enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)

Stadsdelsnämndens beslut

1. Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade att delegera till nedan nämnda gruppledare och socialsekreterare vid Socialjouren att begära polishandräckning enligt LVM 45 § 1 och 2 st, inom nämndens eget ansvarsområde.
2. Stadsdelsnämnden förordnar nedan nämnda gruppledare och socialsekreterare vid Socialjouren att begära polishandräckning enligt LVU 43 § 1 st 2 p inom nämndens eget ansvarsområde.

Ann Dahlgren, Daniel Colegate, Johan Christiansson, Agneta Engström, Lis-Mari Boija, Sanna Eriksson, Jennie Calminder, Maria Larsson, Maria Mistander, Inga-Lill Renhorn Källgren, Ulla Schöldström, Anneli Wernstedt, Louisa Sesti, Lena Wedberg, Julissa Fällgren, Feryal Lövström, Liliana Pellegrino, Lars Cronstrand, Linnea Hanning, Sara Ideström, Martin Karlsson, Gertrud Kleberg, Anna Tellström, Sofia Larsson, Anna-Stina Wilhelmsson, Mira Fargallo-Dillner, Katrin Pettersson, Ida Carnesten, Lydia Hjalmarsson, Margareta Högberg, Anders Ahlmark, Inger Åsebo, Agneta Borg-Bucknell, Mait Fredlund, Liselotte Tronders, Veronica Wolgast Karlberg, Anna Forsström.

Ärendet

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 2 maj 2016, dnr 1.1.-149-2016.

§ 8 Personalpolicy för Stockholms stad – svar på remiss från kommunstyrelsen

Stadsdelsnämndens beslut

1. Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Paragrafen förklarades omedelbart justerad.

Ärendet

Stadsdelsförvaltningen redovisade ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 25 april 2016, dnr 1.5.1.-125-2016.

Personalpolicyn beskriver grundläggande principer för stadens handlande allmänt eller i vissa avseenden. Den anger gemensamma ramar som ska vägleda medarbetare och chefer inom Stockholms stads alla förvaltningar och i tillämpliga delar även bolagen.

Förslag till beslut

Ordförande Arvid Vikman m.fl. (S), Anders Ödmark m.fl. (MP) och Reijo Kittilä (V) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Lars Lundqvist (L) och Henrik Sjölander m.fl.(M) föreslog att stadsdelsnämnden skulle besluta enligt ett förslag från Liberalerna och Moderaterna. Kristin Jacobsson (C) och Emil Öberg (KD) instämde i förslaget i form av ersätтарыttrande.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att stadsdelsnämnden hade beslutat enligt förvaltningens förslag.

Reservation

Lars Lundqvist (L) och Henrik Sjölander m.fl. (M) reserverade sig mot beslutet med hänvisning till Liberalernas och Moderaternas förslag:

Förslag till beslut

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. Att därutöver anföra

Stadens medarbetare arbetar på uppdrag av stockholmarna. Arbetet finansieras av skattemedel och ställer höga krav på en tillförlitlig service som präglas av hög kvalitet och tillgänglighet. Det är den enskilde som ska stå i centrum för allt arbete i staden. Stockholm ska fortsätta att utvecklas till en internationell storstad där kvalitet, valfrihet och mångfald är i fokus för samtliga stadens verksamheter. Kvalitetsutveckling och innovationskraft i den offentliga servicen blir bäst när olika aktörer tillåts utveckla egna sätt att möta stockholmarnas önskemål och behov.

För att kunna forma Stockholm till en stad i världsklass och tillförsäkra den service som lägger grunden för en attraktiv stad som utmärks av trygghet, mångfald och konkurrenskraft krävs kompetenta medarbetare, ett effektivt och framsynt ledarskap samt en god arbetsmiljö för anställda i de verksamheter som staden finansierar. Därför är det beklagligt att det föreliggande förslaget till personalpolicy för Stockholms stad, som ska ange vilka krav och förväntningar staden som arbetsgivare har på medarbetare och chefer, inte håller en tillräckligt hög ambitionsnivå.

Ett gott ledarskap är omistligt för att tillgodose medborgarna en god service, möta de behov som finns och utveckla staden framåt. I den rödgrönrosa majoritetens förslag till personalpolicy råder dock en avsaknad av ett helhetsperspektiv kring ledarskapets roll. Bristande ledarskap har visat sig vara synonymt med hög sjukfrånvaro, medan ett gott ledarskap skapar en kreativ miljö och en effektiv organisation som stärker medarbetarnas drivkrafter och kompetens och därmed verksamhetens kvalitet. Med den ökande sjukfrånvaron bland stadens medarbetare och den höga personalomsättningen inom vissa förvaltningar räcker det inte med ett andefattigt dokument som inte dryftar många ord om betydelsen av ett effektivt ledarskap. Förslaget saknar också konkretion kring medarbetarnas roll och förutsättningar i relation till stadens mål och stockholmarnas behov och förväntningar. För att värna om stadens anställda och deras arbete för stockholmarnas bästa är en aktiv personalpolitik och

ett modernt ledarskap avgörande. Den aktiva personalpolitiken måste ha tydliga gemensamma mål men även följas upp av ett tydligt ledarskap på lokal nivå.

Ersättaryttrande

Kristin Jacobsson (C) och Emil Öberg (KD) instämde i Moderaternas och Liberalernas reservation i form av ersättaryttrande.

§ 9 Låt fler forma framtiden – svar på remiss från kommunstyrelsen av betänkande från 2014 års demokratiutredning

Stadsdelsnämndens beslut

1. Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Paragrafen förklarades omedelbart justerad.

Ärendet

Stadsdelsförvaltningen redovisade ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 2 maj 2016, dnr 1.5.1.-147-2016.

Utredningen målar med breda penseldrag en bild av svensk demokrati, dess utveckling på olika nivåer och över tid. Man menar att demokratin är stark men att den politiska ojämlikheten ökar. Utredningen lämnar en lång rad förslag, bedömningar och rekommendationer.

Förvaltningen är tveksam till idén att personer med funktionsnedsättning ska beredas möjligheten till deltagande i beslutsprocesser på distans. Tillgängliga lokaler måste alltid vara förstahandslösningen. Deltagande på distans riskerar att fungera uteslutande.

Förvaltningen tycker inte att förslaget om folkmotion är väl genomtänkt.

Möjligheten för unga att delta i beslutsprocesser behöver förstärkas och skolan föreslås få ett tydligare demokratiuppdrag.

Förslag till beslut

Ordförande Arvid Vikman m.fl. (S), Anders Ödmark m.fl. (MP) och Reijo Kittilä (V) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Henrik Sjölander m.fl.(M) föreslog att stadsdelsnämnden skulle besluta enligt ett förslag från Moderaterna. Emil Öberg

(KD) instämde i förslaget i form av ersättaryttrande. Lars Lundqvist (L) föreslog att stadsdelsnämnden skulle besluta enligt ett förslag från Liberalerna.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att stadsdelsnämnden hade beslutat enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Henrik Sjölander m.fl.(M) reserverade sig mot beslutet med hänvisning till Moderaternas förslag:

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. Att därutöver anföra följande som svar på remissen från kommunstyrelsen

I regeringens demokratiutredning ”Låt fler forma framtiden!” lyfts viktiga aspekter om representation, delaktighet och politisk inflytande i det svenska samhället. Vi delar uppfattningen om vikten av att stärka människor egenmakt samt att individer ska kunna påverka den politiska maktutövningen oavsett kön, hudfärg, språklig, etnisk eller religiös tillhörighet, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder eller socioekonomisk status.

Demokrati är kärnan i vårt samhälle och hör till ett av de viktigaste värden vi har. Genom delaktighet och inflytande skapar vi ett samhälle som håller ihop. Vi vill att varje person ska känna att han eller hon styr över sin egen vardag. Det innebär bland annat att flytta beslut från politikerna till medborgarna. Vi värnar samtidigt om det representativa styrelsesättet där de förtroendevalda politikerna är medborgarnas företrädare.

De slutsatser som presenteras i demokratiutredningen kräver en bred politisk förankring då stabilitet är eftersträvänsvärt när det gäller politiska och demokratiska styrmodeller. Vissa förslag som anges strider dessvärre mot väletablerade demokratiska principer som länge legat till grund i Sveriges politiska system samt mot principer om den representativa demokratin.

Den demokratiska utformningen av vårt politiska system behöver debatteras och diskuteras ofta för att dess legitimitet ska kunna accepteras, delas av alla, fortsatt vitaliseras och fördjupas så att alla har chansen att göra sin röst hörd. Att i allt för stor omfattningen och i all för stor hast förändra den demokratiska och politiska styrningen med nya system som inte har någon politisk tradition i vare sig Stockholms stad eller Sverige i övrigt skulle dock vara en stor apparat och vara ett allt för stort steg att ta på en gång.

Lars Lundqvist (L) reserverade sig mot beslutet med hänvisning till Liberalernas förslag:

Förslag till beslut

Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut

Att därutöver anföra följande som svar på remissen från kommunstyrelsen

Utredningen lägger fram ett stort antal förslag som berör både formella och informella arenor för demokratin, på så väl nationell som lokal nivå. Vi vill allmänt precis som utredningen betona vikten av att arbeta för att få in nya medborgare, såväl ungdomar som invandrare men också personer med funktionsnedsättning, i demokratin. Såväl skolan som partierna, civilsamhället och offentliga myndigheter har en viktig uppgift att sprida kunskap om hur demokratin fungerar och vilka rättigheter man har som medborgare i det svenska samhället. Att ge stöd till organisationer och initiativ som syftar till att utbilda nya medborgare i hur demokratin fungerar är en viktig del i detta.

Vi vill vidare beröra några av de förslag som har störst betydelse för den kommunala demokratin, i den ordning de förekommer i utredningen.

De förtroendevalda och den sociala representativiteten.

Vi har svårt att se hur partierna i fullmäktige skulle kunna samordna sina nomineringsprocesser för att uppnå jämställda kommunala bolagsstyrelser. Vägen till en mer jämställd sammansättning av kommunala bolagsstyrelser måste istället gå via ett aktivt jämställdhetsarbete inom varje respektive parti. Det är också oklart vad utredningens förslag om att nominera en kvinna och en man för varje post egentligen

innebär och hur det praktiskt skulle förverkligas. Det tycks som att representantskapet, medlemsmötet eller annat nominerande organ alltså skulle nominera två personer, där sedan valprocessen i fullmäktige innebär att en av dem väljs. I så fall innebär förslaget att partiets medlemmar får sämre möjligheter att påverka vem som företräder partiet, vilket verkar strida mot utredningens ansats i övrigt. Detta tycks också värst drabba de mindre partierna, som ofta bara har en representant i en nämnd eller bolagsstyrelse. Det måste också på något sätt avgöras vilka partier som ska företrädas av en kvinnlig respektive manlig kandidat.

De förtroendevaldas villkor

Vi anser inte att det är aktuellt för Stockholms del att prova direktval till geografiska nämnder, i vår kommuns fall stadsdelsnämnderna. Vi välkomnar att utredningen har tagit intryck av de problem helt direktvalda nämnder skulle kunna medföra i en kommun som Stockholm. Men att experimentera med ett blandat valsätt där vissa mandat tillsätts av fullmäktige och andra direkt av väljarna, som utredningen föreslår, riskerar att leda till en kanske ännu oklarare ansvarsfördelning.

Stoptider för kommunala möten är ofta en bra idé. Vi tillstyrker förslagen om att lätta på bosättningsreglerna för fullmäktigeledamöter. I synnerhet i Stockholmsregionen gör bosättningsreglerna att det är svårt för yngre personer att sitta i kommunfullmäktige i de mindre kranskommunerna utan att bli starkt begränsade i sin jakt på bostad. Vi tillstyrker också förslaget om att möjliggöra för hel- eller deltidsarvoderade förtroendevalda att vara föräldralediga. I Stockholm tillämpas denna ordning redan idag.

Den lokala politikens organisering

Vi ställer oss tveksamma till idén om ett demokratibokslut. Det tycks alltså vara ett slags granskning av korrektheten och utförligheten i den redovisning som nämnderna lämnar till fullmäktige. Det torde i första hand vara en sak för revisorerna att granska. Vi vill starkt avråda från att ett sådant uppdrag lämnas till valnämnden. Det är av mycket stor vikt att valnämndens renodlat valadministrativa roll värnas.

förslaget vara tillgodosett genom budgetdebatten varje år, liksom genom fullmäktiges frågestunder.

Det förstärkta folkinitiativet

Liberalerna ställer sig tveksamma till utredningens rekommendation om att partierna i fullmäktige ska komma överens före en lokal folkomröstning om villkoren för att respektera valresultatet, och att en riktlinje för ett löfte om att respektera folkviljan bör vara 50 procents valdeltagande. Det finns en rad faktorer som gör att en sådan riktlinje inte alltid är lämplig. Valdeltagandet i de kommunala valen är på 83 procent betydligt högre. Vissa stora ärenden kan vara av en sådan omfattning att de påverkar kommunens verksamhet under lång tid och inom ett flertal verksamhetsområden, och kan till och med komma att utgöra huvudtemat under en kommunal valkampanj. Då bör det vara partierna obetaget, i synnerhet om valresultatet knappt överstiger 50 procent och folkviljan är splittrad, att utifrån det mandat som väljarna gett dem i kommunalvalet ta ansvar för helheten även om det strider mot resultatet i en folkomröstning.

Medborgarförslag och folkmotion

Vi ställer oss avvaktande till förslaget om folkmotioner. Nuvarande ordning med medborgarförslag till stadsdelsnämnderna fungerar i huvudsak bra – i vart fall skulle det innebära en mycket stor förändring att ersätta dessa med folkmotioner.

Eftersom Stockholm är en så pass stor kommun kommer antalet folkmotioner förmodligen att vara begränsat. Förslag som kan mobilisera flera tusen invånare kommer förmodligen att härröra sig till ärenden som redan är föremål för politisk behandling – till exempel byggprojekt. Det finns en risk att det skapas falska förhoppningar om vilken möjlighet som finns att på motionsväg påverka ett ärende som har en lagstadgad gång.

Ungas delaktighet och inflytande

Liberalerna vill avstyrka förslaget om försöksverksamhet med sänkt rösträttsålder till 16 år vid de kommunala valen. Vi anser att det fortfarande är angeläget att det finns en koppling mellan den allmänna myndighetsåldern och de rättigheter och skyldigheter som det politiska medborgarskapet medför. Däremot bör rösträtten i kommunala val gälla från och med

det år man fyller 18, istället för dagen. För att sänka den effektiva åldern för rösträttsdebut bör också skilda valdagar återinföras. Som utredaren konstaterar har Sverige långt mellan valen och den representativa demokratin skulle må bra av att demokratis mekanismer fick komma till användning oftare.

Delaktighet och inflytande för personer med funktionsnedsättning

Vi tillstyrker förslagen om större möjligheter till assistans och service för att underlätta för personer med funktionsnedsättning att utöva kommunala förtroendeuppdrag. Vi uppmanar regeringen att återkomma med förslag för att garantera att kommunala möteslokaler är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Det bör inte bara gälla möteslokaler för kommunala organ utan även samråd, konferenser och andra möten som anordnas av kommunen.

En fråga som utredningen inte berör men som gott kunde ha tagits upp rör möjligheten för ledamöter i funktionshinderråd att få arvode och kompensation för förlorad arbetsinkomst på samma villkor som partipolitiskt tillsatta ledamöter av samma råd.

Övrigt

Att upprätthålla legitimiteten hos demokratin är som utredningen konstaterar en central uppgift. Även om det inte har varit föremål för utredningens uppdrag vill vi ta upp vikten av att arbeta mot valfusk och andra former av oredligt förfarande vid val. Regeringen bör överväga förslag som skärper valhemligheten, liksom att förbjuda personer som dömts för otillbörligt verkande vid röstning att vara valbara vid nästkommande allmänna val.

Ersättaryttrande

Kristin Jacobsson (C) lämnade följande ersättaryttrande:

Om jag hade haft yrkanderätt hade jag föreslagit att

1. Kungsholmens stadsdelsnämnd godkänner delvis förvaltningens förslag till beslut.

2. I övrigt anføres följande.

En fri samhällsdebatt i kombination med ett folkligt styrelseskick där alla människors möjlighet till insyn och inflytande i politiska processer värnas är viktiga hörnstenar i ett demokratiskt samhälle. Det kommunala självstyret inte bara är en del av utan också en förutsättning för demokratin i Sverige som helhet. Reformerna som berör utövande av politisk makt i landets kommuner bör genomföras med stor respekt för det kommunala självstyret och för demokratiska principer.

I betänkandet finns en rad förslag och överväganden som syftar till att underlätta för fler att engagera sig politiskt. Det handlar bland annat om insatser för att stärka kunskaper om kommunalt beslutsfattande, ge möjlighet till föräldraledighet från politiska uppdrag och öka tillgängligheten och delaktigheten för människor med funktionsnedsättning. Detta är välkomna förslag. Centerpartiet välkomnar också att utredaren föreslår en ökad möjlighet för allmänheten att använda allmänna lokaler. Det kan många positiva effekter och bidra till kreativitet, inte minst inom kulturen och för företagsamheten.

Vissa av utredarens förslag tål dock att problematiseras. Till dessa hör förslagen om folkmotioner och formalisering av medborgardialoger. Dessa förslag handlar i grunden om att minska representativiteten i det politiska systemet, och det finns skäl att tvivla på om de får den effekt som utredaren avser.

I betänkandet uppmanas de politiska partierna att överväga en begränsning av antalet mandatperioder som en person kan inneha ett uppdrag som ordförande. Skälet till denna uppmaning är begripligt. Den elitisering och maktkoncentration som beskrivs är på sina håll en realitet. Ökad statlig styrning och offentlig reglering av partiorganisationerna är emellertid inte lösningen. I grunden är det viktigt att väljare kan utse sina företrädare, och det är väljarnas förtroende som bör vara vägledande i dessa frågor, som för partiernas del är mycket angelägna.

väljarnas förståelse för det politiska systemet om nationella frågor debatteras på kommunal nivå, trots att den formella makten över dem finns i riksdagen. Samtidigt bör inte denna risk överdrivas. I grunden är en livlig samhällsdebatt på alla samhällsnivåer önskvärd.

Frågan om rösträttsåldern vid kommunala val är inte alldeles enkel, även om utredningen kommit till en relativt balanserad slutsats. Att på prov ge kommuner möjlighet att frivilligt sänka rösträttsåldern till 16 år är rimligt med hänsyn till ett utbrett kommunalt självstyre. Att separera rösträttsåldern från myndighetsåldern, som ju utgör gräns för en persons valbarhet är inte konsekvent. Att den som är betrodd att välja också bör ha rätt att väljas är en rimlig princip.

Emil Öberg (KD) instämde i Moderaternas reservation i form av ersättaryttrande.

§ 10 Strandens bakficka – svar på remiss från socialförvaltningens tillståndsenhet

Stadsdelsnämndens beslut

1. Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Paragrafen förklarades omedelbart justerad.

Ärendet

Stadsdelsförvaltningen redovisade ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 25 april 2016, dnr 1.5.2.-136-2016.

§ 11 Anmälningsärenden

- Årsrapport funktionshinderinspektörer 2015, dnr 1.1.-144-2016.
- Balanslista över inkomna och upprättade ärenden.
- Stadsrevisionens årsrapport 2015, dnr 1.4.-220-2016.
- Remiss om av rapport om utvecklingen av hemtjänst, dnr 1.5.1.-151-2016.
- Remiss om biblioteksplan 2016–2020, dnr 1.5.1.-161-2016.
- Remiss om Motion (2016:33) om att inrätta fler livescener i Stockholm, dnr 1.5.1.-153-2016.
- Remiss om nyanlända och asylsökande i Stockholms stad, dnr 1.5.1.-221-2016.
- Remiss om ändring av mandatperioder, sammansättning m.m. och ändring av instruktion för kommunstyrelsens pensionärsråd och stadsdelsnämndernas pensionärsråd, dnr 1.5.1.-224-2016.
- Protokoll från sammanträde med rådet för funktionshinderfrågor den 12 maj 2016.
- Protokoll från sammanträde med pensionärsrådet den 16 maj 2016.

§ 12 Information från stadsdelsförvaltningen

- Britt Mattsson presenterade nya parkingenjören Helena Åkerlind
- Stadsdelsnämndens parkvandring den 24 maj.